

V Bruseli 14. júna 2024
(OR. en)

10105/24

JAI 831
COPEN 257
ENFOPOL 294
EUROJUST 38
CORDROGUE 81
CATS 57

VÝSLEDOK ROKOVANIA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Delegácie
Č. predch. dok.:	9999/24
Predmet:	Závery Rady na tému „Výkon pozbavenia osobnej slobody v menších zariadeniach: zameranie na sociálnu rehabilitáciu a reintegráciu do spoločnosti“

Rada (spravodlivosť a vnútorné veci) schválila na svojom zasadnutí 13. až 14. júna 2024 súbor záverov Rady na tému „Výkon pozbavenia osobnej slobody v menších zariadeniach: zameranie na sociálnu rehabilitáciu a reintegráciu do spoločnosti“. Znenie schválené Radou sa uvádza v prílohe.

Záver Rady

„Výkon pozbavenia osobnej slobody v menších zariadeniach: zameranie na sociálnu rehabilitáciu a reintegráciu do spoločnosti“

Úvod

- a) V Haagskom programe z roku 2004 a v Štokholmskom programe z roku 2009 sa uznalo, že pozbavenie osobnej slobody a alternatívy k nemu sú dôležitou súčasťou politiky EÚ v oblasti spravodlivosti.
- b) Kľúčovou prioritou strategického programu na roky 2019 – 2024, ktorý 20. júna 2019 prijala Európska rada, je ochrana občanov a slobôd. Preto by Európska únia mala brániť základné práva a slobody svojich občanov, ako sú uznané v zmluvách, a chrániť občanov pred existujúcimi a vznikajúcimi hrozbami. V tejto súvislosti je potrebné rozšíriť a posilniť boj proti terorizmu a cezhraničnej trestnej činnosti.
- c) Vo výročnej správe Europolu o situácii a trendoch v oblasti terorizmu v EÚ (TE-SAT) sa uvádza, že na osoby pozbavené osobnej slobody sa môžu zameriavať náborové siete pre terorizmus a organizovanú trestnú činnosť¹. Proti tomuto javu je nevyhnutné aktívne bojovať.
- d) Strategický program na roky 2019 – 2024 takisto predstavuje zmenu smerom k ekologickejšej, spravodlivejšej a inkluzívnejšej budúcnosti. Riešenie rôznych foriem zaistenia s ohľadom na ciele udržateľnosti a sociálnej reintegrácie odráža tieto priezračné priority.

¹ Správy Europolu o situácii a trendoch v oblasti terorizmu v EÚ za roky 2022 a 2023.

- e) Rada Európy dlhodobo rieši otázky týkajúce sa pozbavenia osobnej slobody a v tejto oblasti získala rozsiahle poznatky. Európsky výbor na zabránenie mučeniu a neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu (CPT) posudzuje, ako sa zaobchádza s osobami pozbavenými osobnej slobody a uverejňuje pravidelné správy a odporúčania, ktorých cieľom je posilniť dodržiavanie základných práv uvedených osôb.
- f) Rada vo svojich záveroch o posilnení trestnoprávnej reakcie na radikalizáciu vedúcu k terorizmu a násilnému extrémizmu², ktoré prijala 20. novembra 2015, vyzvala Komisiu, aby urýchlene pridělila potrebné finančné zdroje, ktorými sa umožní nadviazať na uvedené závery Rady, najmä podporiť tvorbu programov rehabilitácie, ako aj nástrojov na posudzovanie rizika, s cieľom určiť najvhodnejšiu trestnoprávnú reakciu, pričom sa zohľadnia individuálne okolnosti a obavy o bezpečnosť a aspekty verejnej bezpečnosti.
- g) Súdny dvor Európskej únie vo svojom rozsudku vo veci Aranyosi/Căldăraru³ z 5. apríla 2016 a následných rozsudkoch uznal význam podmienok výkonu pozbavenia osobnej slobody v kontexte vzájomného uznávania a fungovania rámcového rozhodnutia 2002/584/SVV, pokiaľ ide o európsky zatykač⁴.
- h) Európska únia opakovane zdôraznila význam procesov reintegrácie a rehabilitácie v súlade so základnými právami⁵.

² Závery Rady o posilnení trestnoprávnej reakcie na radikalizáciu vedúcu k terorizmu a násilnému extrémizmu, 14350/15.

³ Rozsudok z 5. apríla 2016 v spojených veciach C-404/15 a C-659/15, Aranyosi a Căldăraru, EU:C:2016:198.

⁴ Rámcové rozhodnutie Rady z 13. júna 2002 o európskom zatykači a postupoch odovzdávania osôb medzi členskými štátmi, Ú. v. ES L 190, 18.7.2002, s. 1 – 20.

⁵ Pozri napr. rámcové rozhodnutie Rady 2008/909/SVV o trestoch odňatia slobody, odôvodnenie 9 a článok 4 ods. 2, kde sa hovorí o sociálnej náprave ako o jednom z cieľov uvedeného rámcového rozhodnutia.

- i) Európsky parlament vo svojom uznesení z 5. októbra 2017⁶ o väzenských systémoch a podmienkach vyzval členské štáty, aby uprednostňovali malé objekty s ubytovaním pre obmedzený počet väzňov s cieľom pomáhať pri prevencii recidívy a podporiť opätovné začlenenie do spoločnosti.
- j) V záveroch Rady zo 7. decembra 2018 o podpore vzájomného uznávania zvyšovaním vzájomnej dôvery⁷ sa členské štáty nabádajú k tomu, aby využívali alternatívne opatrenia k väzbe s cieľom znížiť počet osôb vo väzenských zariadeniach, a tým podporovať dosiahnutie cieľa sociálnej rehabilitácie a tiež riešiť skutočnosť, že vzájomnej dôvere často bránia zlé podmienky výkonu väzby a problém preľudnených väzení.
- k) V záveroch Rady o alternatívnych opatreniach k pozbaveniu osobnej slobody⁸ prijatých 3. decembra 2019 sa členské štáty nabádajú, aby pokračovali v boji proti preplneniu väzníc a podporovali opätovné začlenenie páchateľov do spoločnosti a aby pritom zohľadnili vplyv na zníženie recidívy a rizika radikalizácie vo väzení. V uvedených záveroch Rady sa tiež podotýka, že používané tresty a opatrenia a spôsob ich výkonu prispievajú k predchádzaniu recidívy, a tak majú vplyv na bezpečnosť v spoločnosti.
- l) V uvedených záveroch sa tiež zdôraznilo, že výmena najlepších postupov je užitočným spôsobom, ako sa členské štáty môžu navzájom učiť a zlepšovať vlastné právne predpisy, postupy a prax. EÚ tiež môže využiť užšiu spoluprácu s Radou Európy a inými relevantnými organizáciami.

⁶ Uznesenie Európskeho parlamentu z 5. októbra 2017 o väzenských systémoch a podmienkach, Ú. v. EÚ C 346, 27.9.2018, s. 94 – 104.

⁷ Závery Rady o vzájomnom uznávaní v trestných veciach – „Podpora vzájomného uznávania posilnením vzájomnej dôvery“, Ú. v. EÚ C 449, 13.12.2018, s. 6 – 9.

⁸ Závery Rady o alternatívnych opatreniach k pozbaveniu osobnej slobody: využívanie trestov a opatrení nezahŕňajúcich pozbavenie osobnej slobody v oblasti trestnej spravodlivosti, Ú. v. EÚ C 422, 16.12.2019, s. 9–13.

- m) V rokovaníach na zasadnutí Rady pre spravodlivosť a vnútorné veci 7. a 8. októbra 2021 sa zohľadnil spoločný záväzok ministrov pokračovať v zlepšovaní podmienok výkonu pozbavenia osobnej slobody na základe zásady vzájomného uznávania rozsudkov a súdnych rozhodnutí.
- n) Členské štáty, Komisia, Agentúra Európskej únie pre základné práva (FRA), Eurojust, Európska justičná sieť pre trestné veci a odborníci z praxe, ktorí každodenne pracujú s nástrojmi vzájomného uznávania v oblasti pozbavenia osobnej slobody, by mali v prípade potreby hľadať a zavádzať riešenia súčasných výziev, medzi ktoré patrí aj zlepšenie stratégií v oblasti rehabilitácie a reintegrácie.
- o) Európska organizácia väzenských a nápravných služieb (EuroPris) poskytuje tvorcom politik poradenstvo v otázkach týkajúcich sa väznic. Takisto buduje vzťahy a vymieňa si informácie s inými organizáciami pôsobiacimi v oblasti trestnej justície a usiluje sa rozvíjať osvedčené postupy v tejto oblasti. V pravidlách EuroPris sa zdôrazňuje, že k zaisteniu bezpečnosti, ochrany a poriadku, ako aj k rehabilitácii a príprave na prepustenie prispieva pracovná metóda založená na budovaní vzťahov medzi zamestnancami a väznenými osobami prostredníctvom komunikácie a interakcie.
- p) Databáza agentúry FRA obsahujúca údaje o výkone pozbavenia osobnej slobody v trestnom konaní, ktorá bola spustená v decembri 2019, poskytuje prehľad o podmienkach výkonu pozbavenia osobnej slobody vo všetkých členských štátoch a je užitočným a verejne prístupným nástrojom pre justičné orgány, ktoré čelia otázkam týkajúcim sa podmienok v tejto oblasti. V správe agentúry FRA s názvom Väzenské podmienky v Európskej únii: pravidlá a realita (*Criminal detention conditions in the European Union: rules and reality*) sa načrtávajú vybrané minimálne normy výkonu pozbavenia osobnej slobody v trestných veciach v členských štátoch.
- q) Komisia 8. decembra 2022 prijala odporúčanie o procesných právach podozrivých a obvinených osôb, na ktoré sa vzťahuje väzba, a o materiálnych podmienkach obmedzenia osobnej slobody⁹.

⁹ Odporúčanie Komisie (EÚ) 2023/681 z 8. decembra 2022 o procesných právach podozrivých a obvinených osôb, na ktoré sa vzťahuje väzba, a o materiálnych podmienkach obmedzenia osobnej slobody, Ú. v. EÚ L 86, 24.3.2023, s. 44 – 57.

- r) Komisia okrem minimálnych noriem pre podmienky obmedzenia osobnej slobody v súlade so základnými právami odporúča, aby členské štáty investovali do sociálnej rehabilitácie osôb pozbavených osobnej slobody s prihliadnutím na ich individuálne potreby. S cieľom pomôcť väzeným osobám pripraviť sa na prepustenie a uľahčiť im reintegráciu do spoločnosti by mali členské štáty tiež zabezpečiť, aby všetky osoby pozbavené osobnej slobody mali prístup k bezpečným, inkluzívnym a dostupným vzdelávacím programom, ktoré splňajú ich individuálne potreby a zároveň zohľadňujú ich aspirácie.
- s) V 18-mesačnom programe Rady na obdobie od 1. júla 2023 do 31. decembra 2024 sa v kontexte vykonávania Akčného plánu na realizáciu Európskeho piliera sociálnych práv uprednostňuje justičná spolupráca a zlepšenie celkovej efektívnosti a odolnosti justičných systémov, ako aj boj proti riziku sociálneho vylúčenia ľudí, ktorí sú najzraniteľnejší alebo ktorým hrozí vylúčenie.
- t) Na neformálnom zasadnutí Rady pre spravodlivosť a vnútorné veci 26. januára 2024 členské štáty vyjadrili ochotu ďalej uvažovať o výkone pozbavenia osobnej slobody v menších zariadeniach.
- u) Európske sympóziu o väzenských domoch, ktoré 20. a 21. marca 2024 zorganizovala sieť RESCALED¹⁰ pod záštitou belgického predsedníctva, sa zameralo na menšie zariadenia na výkon pozbavenia osobnej odňatia slobody a na väzenské domy. Počas sympózia sa preukázalo, že výkon pozbavenia osobnej slobody v menších zariadeniach pomáha navodiť lepší pocit komunity, prispieva k lepšej sociálnej integrácii a tiež môže viesť k nižšej miere recidívy. Takéto formy výkonu pozbavenia osobnej slobody preto pomáhajú dosiahnuť cieľ bezpečnejších komunít a nižšej trestnej činnosti.

¹⁰ RESCALED je európska sieť, ktorej členmi sú organizácie z Rakúska, Belgicka, Chorvátska, Česka, Fínska, Francúzska, Nemecka, Írska, Kosova, Maltý, Holandska, Nórska, Portugalska, Rumunska a Španielska. RESCALED má pobočky v šiestich krajinách: Belgicko, Česko, Nemecko, Holandsko, Nórsko a Portugalsko. Jednotlivé pobočky v členských štátoch, ako aj členské a partnerské organizácie podporujú rozvoj väzenských domov vlastným spôsobom.

- v) Osoby, ktoré sú alebo boli v minulosti vo väzení, sú občanmi, ktorí sú obzvlášť zraniteľní voči sociálnemu vylúčeniu, pričom ciele stanovené do roku 2030 v oblasti zamestnanosti, zručností a znižovania chudoby v akčnom pláne na realizáciu Európskeho piliera sociálnych práv sa týkajú aj týchto osôb.
- w) Pozbavenie osobnej slobody zostáva nenahraditeľným nástrojom v našich systémoch trestnej justície. Rôzne formy výkonu pozbavenia osobnej slobody alebo rozličné typy zariadení môžu spĺňať odlišné požiadavky a zodpovedať potrebám rôznych skupín osôb pozbavených osobnej slobody podľa rôznych kritérií, ako je vek, rod, sociálno-ekonomické okolnosti, povaha spáchaného činu, výsledok posúdenia rizika, vzťahy s obeťou a to, či je osoba vo väzbe alebo vo výkone trestu odňatia slobody. To, ktoré prostredie na výkon pozbavenia osobnej slobody je najvhodnejšie, sa môže zmeniť aj počas jeho výkonu.
- x) Rozsiahly výskum a osvedčené postupy, ktoré už existujú v rôznych členských štátoch, ukázali, že menšie zariadenia na výkon pozbavenia osobnej slobody sú prostriedkom, ktorý umožňuje individuálne pristupovať k sociálnej rehabilitácii, budovať individuálne vzťahy a formovať sociálne interakcie, ako aj klásť dôraz na rozvíjanie zodpovednosti a vzájomného zapojenia prostredníctvom integrácie do miestnej komunity. Menšie zariadenia na výkon pozbavenia osobnej slobody treba chápať ako štruktúry, ktoré majú menšiu kapacitu než veľké väzenia. Takáto menšia kapacita môže byť prospešná, pokiaľ ide o prostredie na život, dynamickú bezpečnosť, sociálne začlenenie, a tým aj o lepšiu atmosféru na reintegráciu. Väzenské domy – ktoré sú jednou z foriem menších zariadení na výkon pozbavenia osobnej slobody – treba chápať ako menšie a diferencované zariadenia, ktoré sú súčasťou komunity, v ktorých prebiehajú vhodné programy zamerané na sociálnu rehabilitáciu a reintegráciu a zohľadňujú sa potreby jednotlivcov a ktoré sa zameriavajú na rozvíjanie samostatnosti a prevzatie zodpovednosti.

- y) Mali by sa uvítať existujúce menšie zariadenia na výkon pozbavenia osobnej slobody v členských štátoch, ako aj pokrok, ktorý sa už v tejto oblasti dosiahol.
- z) Menšie zariadenia na výkon pozbavenia osobnej slobody podporujú vytvorenie inkluzívnej spoločnosti prostredníctvom inovačných prístupov, ktorými sa riešia sociálne výzvy, ako sa stanovuje v rámcovom programe Európskej komisie pre výskum a inováciu.
- aa) Menšie zariadenia na výkon pozbavenia osobnej slobody môžu pomôcť pri predchádzaní recidívy, zabezpečiť sociálnu rehabilitáciu a reintegráciu osôb pozbavených osobnej slobody a pomôcť vybudovať inkluzívnejšie komunity.

Závery Rady

Všeobecné poznámky:

1. Členské štáty a Európska únia zohrávajú kľúčovú úlohu pri ochrane základných práv vrátane práv osôb pozbavených osobnej slobody.
2. Opätovne sa potvrdzuje cieľ podporovať sociálnu rehabilitáciu a reintegráciu osôb pozbavených osobnej slobody vo výkone trestu odňatia slobody.
3. Sociálna rehabilitácia zohráva dôležitú úlohu pri úspešnej reintegrácii osôb pozbavených osobnej slobody do spoločnosti a znižuje šance na recidívu.
4. Jednou z možností, ako by mohla trestná justícia reagovať na radikalizáciu, by mohlo byť investovanie do rozvoja rehabilitačných programov s prihliadnutím na individuálnu situáciu osôb pozbavených osobnej slobody.
5. Výkon pozbavenia osobnej slobody v menších zariadeniach môže zlepšiť pracovné podmienky zamestnancov väzenských zariadení, ako aj kvalitu života osôb pozbavených osobnej slobody a uľahčiť vytvorenie konštruktívneho prostredia na reintegráciu.

6. Menšie zariadenia na výkon pozbavenia osobnej slobody môžu ďalej prispieť k dodržiavaniu základných práv a môžu zvýšiť pocit bezpečnosti vo väzenských zariadeniach.
7. Úctivá a konštruktívna interakcia s osobami pozbavenými osobnej slobody a medzi nimi prispieva k rozvíjaniu zodpovednosti a samostatnosti a k integrácii do miestnej komunity.
8. Menšie zariadenia na výkon pozbavenia osobnej slobody, ktoré poskytujú poradenstvo pri návrate do spoločnosti – čo je jeden z možných spôsobov uľahčenia sociálnej rehabilitácie a reintegrácie – môžu pomôcť minimalizovať negatívne účinky pozbavenia osobnej slobody a rizika recidívy.
9. Zapojenie komunity ako celku a spolupráca inštitúcií, ktoré pôsobia mimo systému trestnej justície, majú zásadný význam pre dosiahnutie reintegrácie a prevencie recidívy.
10. Pri skúmaní využívania a výhod výkonu pozbavenia osobnej slobody v menších zariadeniach je dôležité mať na pamäti osobitosti a špecifiká členských štátov vrátane rozdielnych právnych systémov a príslušné politické rozhodnutia.

Rada vyzýva členské štáty, aby:

11. Ďalej skúmali, aký rozsah a potenciálny prínos môžu mať rôzne formy výkonu pozbavenia osobnej odňatia slobody v menších a diferencovaných zariadeniach, ktoré sú súčasťou komunity, vrátane väzenských domov, v porovnaní s veľkými väzenskými inštitúciami.
12. Zvyšovali informovanosť o potenciálnych výhodách výkonu pozbavenia osobnej slobody v menších zariadeniach vrátane väzenských domov.
13. V náležitých prípadoch zvážili, či umožnia využívanie výkonu pozbavenia osobnej slobody v menších zariadeniach a iných alternatívnych foriem výkonu pozbavenia osobnej slobody, ktoré uľahčujú sociálnu rehabilitáciu osôb pozbavených osobnej slobody a dokážu lepšie pripraviť páchateľov na opätovné začlenenie do spoločnosti a pomôcť predchádzať recidíve.
14. Zvážili v náležitých prípadoch využívanie menších zariadení na výkon pozbavenia osobnej slobody vrátane väzenských domov, s cieľom obmedziť negatívne vplyvy výkonu pozbavenia osobnej slobody a zabezpečiť lepšie vedenie väznených osôb pri návrate do spoločnosti.

15. Stanovili kritériá výberu osôb, ktorým sa umožní výkon pozbavenia osobnej slobody v menších zariadeniach (napríklad povaha spáchaného trestného činu, výsledok posúdenia rizika a záujmy obetí), ak sa takéto zariadenia používajú. Výkon pozbavenia osobnej slobody v menších zariadeniach alebo jeho alternatívne formy by sa mohli v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi a praxou zvážiť v prípade zraniteľných osôb, napr. osôb so zdravotným postihnutím, žien počas tehotenstva a po pôrode, detí, ktoré dosiahli vek trestnej zodpovednosti, a mladých dospelých.
16. Zvážiť zavedenie aspektov digitalizácie v menších zariadeniach na výkon pozbavenia osobnej slobody; v náležitých prípadoch a po vyhodnotení rizika a posúdení záujmov obetí zvážiť povolenie digitálnej komunikácie, ktorá umožní osobám pozbaveným osobnej slobody udržiavať kontakt so svojimi rodinami, samostatnejšie sa uchádzať o zamestnanie alebo pokračovať v práci, absolvovať kurzy odbornej prípravy alebo hľadať si ubytovanie v rámci prípravy na prepustenie.
17. Mapovať osvedčené postupy pri využívaní menších zariadení na výkon pozbavenia osobnej slobody a vymieňať si tieto informácie s príslušnými inštitúciami a agentúrami v Európskej únii a iných členských štátoch.
18. Zohľadniť odporúčania stanovené v uvedenom odporúčaní Komisie z 8. decembra 2022.
19. Zvážiť výkon pozbavenia osobnej slobody v menších nariadeniach vrátane väzenských domov ako cestu k dosiahnutiu väčšej inkluzívnosti komunít, čo v konečnom dôsledku prispeje k spravodlivejšej a inkluzívnejšej budúcnosti pre osoby pozbavené osobnej slobody.
20. Poskytovať zamestnancom a odborníkom z praxe v menších nariadeniach na výkon pozbavenia osobnej slobody cieleňú odbornú prípravu v oblasti pracovných metód, profesijnej etiky a postupov, ktorou sa zlepši bezpečnosť, interakcia s osobami pozbavenými osobnej slobody a príprava na sociálnu rehabilitáciu a reintegráciu.

21. V náležitých prípadoch poskytnúť osobám pozbaveným osobnej slobody v menších zariadeniach na výkon pozbavenia osobnej slobody príležitosti na získanie užitočnej platenej práce alebo podpory pre sociálnu a profesijnú integráciu a prístupné vzdelávacie programy.
22. Zvážili zlepšenie kapacít a zdrojov sociálnych služieb a iných služieb a aktérov pôsobiacich v oblasti výkonu pozbavenia osobnej slobody, a to aj v menších zariadeniach, s cieľom prispieť k sociálnej reintegrácii a zlepšeniu príslušných podmienok.

Rada vyzýva Komisiu, aby:

23. Posúdila potrebu preskúmať a analyzovať využívanie menších zariadení na výkon pozbavenia osobnej slobody vo všetkých členských štátoch tak, aby sa podporilo šírenie vnútroštátnych osvedčených postupov a vytvorila prípadná dôkazová základňa pre využívanie uvedených zariadení ako účinného väzenského modelu, ktorým sa zlepšuje rehabilitácia a znižuje počet prípadov recidívy.
24. Organizovaním stretnutí odborníkov zlepšovala informovanosť a výmenu osvedčených postupov medzi tvorcami politík a odborníkmi pracujúcimi v menších a diferencovaných zariadeniach, ktoré sú súčasťou komunity, ako aj o tom, ako prekonať výzvy a prekážky.
25. V náležitých prípadoch a s prihliadnutím na situáciu a osobitosti členských štátov podporovala využívanie menších zariadení na výkon pozbavenia osobnej slobody vrátane väzenských domov ako súčasť svojho programu na ochranu práv chránených európskymi politikami v oblasti spravodlivosti, vzdelávania, zdravia a dobrých životných podmienok, zamestnanosti, sociálnych vecí a začlenenia a rodinného života.

26. Bez toho, aby boli dotknuté budúce viacročné finančné rámce, preskúmala možnosti financovania z existujúcich a prípadných budúcich fondov EÚ, ktoré by sa mohli využiť na vytváranie a ďalší rozvoj menších zariadení na výkon pozbavenia osobnej slobody vrátane väzenských domov, na budovanie kapacít spolu s obecnou samosprávou, pilotné projekty, protokoly odbornej prípravy a metodiky pre zamestnancov.
27. Nabádala členské štáty, aby hľadali finančné prostriedky v rámci existujúcich a možných budúcich fondov EÚ.
28. Preskúmala možnosti financovania pre organizácie, ktoré by mohli prispieť k rozvoju výkonu pozbavenia osobnej slobody v menších zariadeniach, ako sú Európske fórum pre restoratívnu justíciu (EFRJ), Európska sieť pre deti väznených osôb (Children of Prisoners Europe – COPE), európske akadémie väzenskej odbornej prípravy (European Penitentiary Training Academies – EPTA), EuroPris a Konfederácia európskych probačných orgánov (CEP).

Rada vyzýva Komisiu a členské štáty, aby:

29. Úzko spolupracovali s Radou Európy a inými príslušnými organizáciami, inštitúciami a agentúrami a usilovali sa uvažovať o optimálnej spolupráci a zvyšovaní informovanosti, pokiaľ ide o možnosť rozvoja a využívania výkonu pozbavenia osobnej slobody v menších zariadeniach vrátane väzenských domov ako alternatívy k výkonu väzby a trestu odňatia slobody vo veľkých zariadeniach.
-